

УДК 341

В.В. Шемчук,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри конституційного та міжнародного права
Навчально-наукового гуманітарного інституту
Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського,
Заслужений юрист України

ТЕНДЕНЦІЇ І НАПРЯМИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ

Анотація. У статі проаналізовано стан регулювання інформаційної сфери, зокрема на міжнародно-правовому рівні. З огляду на динамічний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, глобальних інформаційних мереж, розширюються можливості людини і держави, міжнародних організацій, а також інших суб'єктів у даній сфері. Це відображається і правотворчій, правозастосовній діяльності спеціально уповноважених інституцій. На основі аналізу універсальних і регіональних міжнародно-правових актів визначено основні характерні напрями і тенденції такого регулювання, проблеми і перспективи розвитку і вдосконалення.

Ключові слова: інформаційна сфера, інформаційне суспільство, інформаційний простір, інформаційна безпека, міжнародно-правові акти, міжнародно-правові стандарти.

Постановка проблеми. В останні роки відбувається активний розвиток системи інформаційних прав і свобод людини та громадянина, інформаційно-комунікаційних технологій, глобальних інформаційних мереж. Поряд з позитивними закономірностями і наслідками такого розвитку, очевидними стали потенційні загрози та ризики.

Тобто держави на міжнародному рівні, за участю інших суб'єктів міжнародних відносин, міжнародного права, розробляють і створюють якісно нові норми і принципи права, завданням яких є врегулювання відносин в інформаційній сфері. Водночас суспільні відносини іноді випереджають чи виходять за межі такого регулювання, наявні приклади зловживання чи

неналежного регулювання інформаційних відносин як на національному, так і транснаціональному рівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітні аспекти інформаційної сфери вже стали предметом вивчення представників різних наук, у тому числі юридичної, різних її галузей. Наявні відповідні дослідження у вітчизняних та зарубіжних виданнях. Так, на нашу думку, варто виділити наукові здобутки таких учених: М. Бангеманн, О. Баранов, Д. Белл, Дж. Голдсміт, І. Забара, Н. Камінська, Дж. Карр, О. Кирилюк, В. Кір'ян, Р. Кларк, Дж. Кноп, І. Кушнір, Ю. Максименко, А. Марущак, М. Мак-Коннелл, Р. Нейк, О. Павліченко, А. Пазюк, В. Політанський, Дж. Рай-

денберг, І. Сопілко, Р.І. Стадник, Т. Стоуньєр, Е. Тоффлер, Ю. Хабермас, П. Шварц, В. Цимбалюк та ін.

Не дивлячись на це, дослідження пов'язані з інформацією, інформаційними відносинами, інформаційно-комунікаційними технологіями, інформаційними мережами мають несистемний характер, є іноді взаємосуперечливими тощо.

Тому мета даної статті полягає у вивченні основних тенденцій і закономірностей насамперед міжнародно-правового регулювання інформаційної сфери, на основі системного підходу, враховуючи динамічний розвиток міжнародно-правових актів з питань численних об'єктів даної сфери.

Виклад основного матеріалу. Питання інформації, свободи інформації, інформаційного суспільства не є новими явища сучасної політико-правової дійсності, вітчизняної та зарубіжної науки.

Основоположна визначальна категорія — інформація — є міждисциплінарним і міжгалузевим поняттям. Її обсяги постійно збільшуються практично у різних сферах, вона значно впливає на наше життя, відносини між державами, спільнотами тощо. Інформаційні технології сприяють належному оперативному пошуку, накопиченню, обробленню та збереженню величезних масивів інформації, але навіть і їх потужності обмежені. На основі синтезу інформації про попередній і сучасний стан соціуму, зумовлений політичними, ідеологічними, економічними, технічними, культурологічними, релігійними, етнічними та іншими чинниками, трансформується право й держава, міжнародно-правові відносини, міжнародна співпраця, функціонування тих чи інших суб'єктів [1].

Це знайшло і заходитиме своє відображення у правотворчій та правозастосовній діяльності різних рівнів і масштабів. Наприклад, якщо у попередні десятиліття роботи розглядали переважно у науково-технічному вимірі, то в останні роки спостерігаються нормотворчі ініціативи щодо визначення його правового статусу і т.д.

Слід відзначити, що існуюча система нормативного регулювання інформаційної сфери є швидше трискладовою, аніж двоскладовою. Так, окрім традиційних систем національного та міжнародного права, де первинними та основними суб'єктами виступають суверенні держави, з'являється транснаціональне право, що визнає нормотворчу функцію також за недержавними приватними акторами [2, с. 130-145].

Науково обґрунтованим та очевидним є виокремлення та існування міжнародного інформаційного права. Низка дисертаційних досліджень саме присвячена даному феномену безпосередньо або в контексті становлення глобального інформаційного суспільства, міжнародного правопорядку, інформаційної безпеки, кіберпростору, захисту прав людини онлайн, захисту персональних даних, доступу до публічної інформації тощо.

Водночас можна зустріти виокремлення «міжнародного права в інформаційній сфері», міжнародного регіонального (паневропейського) права в інформаційній сфері, поряд з «міжнародним інформаційним правом» з галузевим статусом. Погоджуємось, що останнє певним чином відображає історично сформоване «запізнювання» міжнародно-правового регулювання порівняно з внутрішньодержавним правом. Відсутність єдиних підходів спричиняється також неоднорідністю

структури міжнародного інформаційного права, фрагментарністю правового регулювання та браком уніфікованої термінології. Існує значний обсяг міжнародно-правових актів на універсальному та регіональному рівні, присвячених однорідним інформаційним відносинам, що дозволяє стверджувати про наявність ознак розгалуженого угруповання норм міжнародного інформаційного права [3, с. 303].

Беззаперечним є внесок вітчизняного дослідника А. Пазюка, який фактично є засновником нового напрямку наукових досліджень у науці міжнародного права, його учні розвивають і розширюють запропоновані ідеї і концепції стосовно інформаційного простору, кіберправа, техно-соціальної природи Інтернету, захисту персональних даних і т.д. Ним запропонована класифікація, за якою запропоновано виділяти такі напрями міжнародно-правового регулювання в інформаційній сфері:

а) міжнародно-правове регулювання змісту поширюваної інформації (інформаційний контент),

б) міжнародно-правове регулювання інформаційної і комунікаційної діяльності;

в) міжнародно-правове регулювання використання обмежених інформаційних ресурсів;

г) міжнародно-правове співробітництво з питань інформаційної безпеки;

д) міжнародно-правове регулювання використання інформаційно-комунікаційних технологій в інтересах людства, запобігання та подолання наслідків стихійних явищ тощо [3, с. 76].

На нашу думку, цей перелік може бути розширений, зокрема, за суб'єктним критерієм чи за просторовою ознакою. Це пояснюється динамічним еволюційним, а іноді й фак-

тично революційним шляхом розвитку інформаційної сфери, тобто багатовекторної та різновимірної системи об'єктів інформаційної інфраструктури. Глобальна мережа Інтернет не обмежує їх територіальними кордонами держав. Тобто це власне ті об'єкти, які поширюються як в межах юрисдикції держав, так і поза її межами.

Міжнародне право протягом тривалого часу розвивалося, виходячи із принципу технологічної нейтральності, склалась усталена практика, заснована іноді загальних формулюваннях, нечітких правилах поведінки. Це спричиняло стан правової невизначеності, відсутності дієвих гарантій прав та свобод в інформаційному просторі, основ інформаційного суспільства, кіберпростору, інформаційної, безпеки. Іншими словами, певний період часу відсутня була договірна основа міжнародно-правового регулювання. Водночас спостерігалось формування звичаєвого кіберправа тощо.

Євроінтеграційні та глобалізаційні процеси зумовили необхідність перегляду зафіксованих жорстких меж між національною та міжнародною сферами регулювання, тим самим змінюючи наше уявлення про належність тієї чи іншої групи міжнародних відносин до відповідної сфери регулювання [4]. Тому не заперечується дослідниками більш гнучкий підхід до нормативно-правового регулювання, який передбачає відхід від ідеї, згідно з якою право повинне походити з єдиного владного джерела, яким є суверен [5, с. 76].

О.В. Кирилюк підкреслює інші тенденції, яка стосується порушеної нами проблематики, що передбачає характеристику процесу глобалізації регуляторного механізму як націоналізацію міжнародного права у тому

розумінні, що виробляються єдині для всіх суб'єктів стандарти, дотримання та виконання яких презюмується вже в силу їх прийняття і не потребує подальшої національно-правової імплементації. Оскільки у глобальному інформаційному суспільстві немає кордонів як таких, то не повинно бути і будь-яких обмежень для нормативно-правового регулювання в силу жодних причин. Тенденція до збереження розмежування між національним та міжнародним правом дуже швидко втрачатиме свою актуальність у контексті питань розвитку глобального інформаційного суспільства. Пріоритетними формами регулювання повинні стати універсальні стандарти та саморегулювання [6].

Однією з головних перешкод, що не дозволяла міжнародному праву стати універсальним регулятором інформаційного суспільства було сприйняття кіберпростору не як єдиного утворення, а, навпаки, як сукупності розрізнених національних сегментів, де функціонують національні закони держав. У результаті такої правової фрагментації ми отримали конфлікт юрисдикцій, контролюючих функцій держав, надмірну зарегульованість одних об'єктів, поряд з правовими прогалинами стосовно інших сферах об'єктів інформаційної сфери. Поява Інтернету змусила усі галузі міжнародного права пристосовуватися до нових реалій технологічно орієнтованого світу. Кіберпростір є новим середовищем, у якому відсутній наднаціональний суверен, ефективні, універсальні міжнародні договори та спеціалізована судова система [7].

Проте суб'єкти міжнародно-правових відносин не демонструють зацікавленість в розробці і прийнятті універсальних міжнародних стандартів регулювання Інтернету. Тому

переважно основними регуляторами відносин у глобальній мережі є регіональні міжнародно-правові норми, норми «м'якого» права. Внаслідок цього отримуємо дискримінаційне становище деяких учасників відносин в Інтернеті, домінування сили над правом, зміну існуючих регулюючих, охоронних чи інших правил, які доводять свою неефективність, не забезпечують інформаційний простір від атак, внутрішніх протиріч тощо .

Не дивлячись на це, не можна стверджувати, що взагалі відсутній міжнародний договірний процес та його результати. Насамперед, слід згадати що право особи на інформацію, на доступ до публічної інформації, інші права в інформаційній сфері закріплено нормами міжнародного права, серед яких пропонуємо виділити Загальну декларацію прав людини від 10 грудня 1948 р.; Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р.; Конвенцію ООН "Про доступ до інформації, участі громадськості в процесі вироблення рішень та доступі до правосуддя в питаннях, коли йдеться про захист довкілля" від 25 червня 1998 р. тощо.

Так, у *Загальній декларації прав людини* 1948 р. закріплено, що кожна людина має право на свободу пошуку, одержання і поширення інформації та ідей будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів (ст. 19) [8]. Ця міжнародна універсальна норма закріплює право на доступ до інформації в цілому (включаючи і публічну).

Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (ст. 19) деталізує положення Загальної декларації прав людини і закріплює право кожної людини на свободу пошуку, одержання і поширення будь-яку інформації, незалежно від державних кордонів, усно, письмово чи за до-

помогою друку або художніх форм вираження чи іншими способами на свій вибір. Користування передбаченими свободами накладає особливі обов'язки й відповідальність, а отже пов'язане з певними обмеженнями, які однак мають встановлюватися законом і бути необхідними: а) для поваги прав і репутації інших осіб; б) для охорони державної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моральності населення [9].

Конвенцією ООН «Про доступ до інформації, участі громадськості в процесі вироблення рішень та доступі до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» 1998 р. закріплено з-поміж іншого надання такого різновиду публічної інформації як екологічна. «Державні органи у відповідь на запит про надання екологічної інформації надаватимуть громадськості таку інформацію у рамках національного законодавства» включаючи копії фактичних документів, які містять або охоплюють таку інформацію [10].

Згодом було прийнято один з визначальних документів для розвитку інформаційної сфери, зокрема, для інформаційного суспільства у рамках «Групи восьми» (G-8) — *Окінавську хартію глобального інформаційного суспільства 2000 р.* Загалом вперше міжнародно-правовим актом регламентовано основи взаємодії зацікавлених суб'єктів у сфері формування глобального інформаційного суспільства, розвиваючи цілі розвитку тисячоліття ООН. Тут йдеться про використання можливостей цифрових технологій, подолання цифрового розриву, розвиток глобальних можливостей, роль приватного сектору у розробці інформаційних та комунікаційних мереж, хоча створення передбачуваної, транспарентної та недискримінаційної політики і нормативної бази у сфері

інформаційного суспільства залишається прерогативою держав. [11]

Як зазначалось, в інформаційній сфері закономірною тенденцією міжнародно-правового регулювання стало прийняття актів рекомендаційного характеру. Для прикладу наведемо *Довільську декларацію «Незмінна відданість свободі та демократії»* 2011 р. (закріплено свободу, повагу приватності та інтелектуальної власності, багатостороннє управління, кібербезпеку та захисту від злочинності, що повинні лягти в основу розвитку Інтернету); комюніке 2015 року саміту в Анталії G-20 (держави взяли зобов'язання щодо скорочення цифрового розриву та визнали особливу відповідальність щодо забезпечення безпеки і стабільності у кіберпросторі).

Інший важливий документ — *Комюніке ОЕСР щодо принципів розробки Інтернет-політики від 2011 року* закріплює основні принципи, які сприятимуть збереженню відкритості Інтернету поряд із захистом приватності, безпеки, прав дітей онлайн, відновленням довіри до Інтернету. Відкритий та доступний Інтернет визнається передумовою дотримання свободи вираження поглядів та законного обміну інформацією, знаннями і поглядами [12].

Резолюція «Демократія у цифрову еру і загроза приватності та індивідуальним свободам» 2015 р. закріпила звернення до парламентів країн-учасниць долучитися до розробки та імплементації загальної стратегії розвитку Інтернету на користь людства. Йдеться про відмову від правових обмежень щодо свободи вираження поглядів та не перешкоджати вільному руху інформації, а також дотримання принципу мережевої нейтральності.

У свою чергу, Декларація Монтре «Про захист персональних даних у глобальному світі: універсальне право, що поважає багатоманітність» 2005 р. звертається до ООН щодо розробки юридично обов'язкового документу, що чітко закріплює право на захист персональних даних та приватності, а також відповідні контрольні механізми. Спільна рекомендація ВОІВ 2001 р. щодо положень про захист знаків та інших прав промислової власності на позначення в Інтернеті до певної міри гармонізує спроби тлумачення чинного матеріального права, не стосується при цьому питання юрисдикції та застосовного права.

Серед регіональних міжнародних норм, які закріплюють права людини в інформаційній сфері можна виділити:

— Конвенцію Ради Європи «Про захист прав людини та основоположних свобод» 1950 р. У її ст. 10 закріплено право кожного одержувати і передавати інформацію без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів. Здійснення названих свобод, оскільки воно пов'язане з обов'язками і відповідальністю, може підлягати таким формальностям, умовам, обмеженням або санкціям, що встановлені законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадської безпеки, для охорони порядку або запобігання злочинам, для охорони здоров'я або моралі, для захисту репутації або прав інших осіб, для запобігання розголошенню конфіденційної інформації або для підтримання авторитету і безсторонності суду і є необхідними в демократичному суспільстві [13];

— Конвенцію Ради Європи «Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних» 1981 р. Держави-члени Ради Єв-

ропи, які підписали Конвенцію, підтверджуючи свою відданість свободі інформації незалежно від кордонів домовилися про забезпечення на території кожної Сторони для кожної особи, незалежно від її громадянства або місця проживання, дотримання її прав й основоположних свобод, зокрема її права на недоторканість приватного життя, у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних, що її стосуються [14];

— Декларацію Комітету Міністрів Ради Європи «Про свободу вираження поглядів та інформації» 1982 р. Держави-члени Ради Європи, оголошують про те, що в сфері інформації та ЗМІ вони намагаються досягти такої мети: проведення відкритої інформаційної політики в публічному секторі, що включає також доступ до інформації, задля сприяння розумінню кожною людиною політичних, соціальних, економічних і культурних проблем та заохочення вільного обговорення цих проблем [15];

— Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи: «Про доступ до інформації, яка знаходиться в розпорядженні державних органів» 1981 р.; «Про передачу третім особам персональних даних, які знаходяться в розпорядженні державних органів» 1991 р.; «Про європейську політику доступу до архівів» 2000 р.; «Про доступ до офіційних документів» 2002 р. тощо.

Цікавим є підхід вітчизняних дослідників стосовно класифікації нормативно-правових актів з питань розвитку глобального інформаційного суспільства за предметною сферою дії, що покликане полегшити їх використання у правозастосовній діяльності.

Так, першу групу становлять акти, спрямовані на регулювання глобаль-

ного інформаційного суспільства як самостійного феномену (Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства, Конвенція РЄ про інформаційне та правове співробітництво щодо «послуг інформаційного суспільства», Ініціатива «Електронна Європа — інформаційне суспільство для всіх»).

Другу групу формують міжнародно-правові акти з питань кіберпростору (Рекомендація ЮНЕСКО про розвиток і використання багатомовності та загальний доступ до кіберпростору, Хартія про збереження цифрового надбання, Концепція інформаційного простору та Угода про співпрацю у сфері інформації СНД, Комюніке Великої двадцятки за результатами саміту в Анталії, Декларація Монтре «Про захист персональних даних у глобальному світі: універсальне право, що поважає багатоманітність», Уфімська декларація країн-членів БРІКС, Довільська декларація «Групи восьми» «Незмінна відданість свободі та демократії» тощо).

Міжнародно-правові акти третьої групи сфокусовані на питаннях управління та функціонування Інтернету (Рекомендація РЄ щодо вільного, транскордонного потоку інформації в Інтернеті, Стратегія РЄ з управління Інтернетом, План дій ЄС щодо зміцнення безпечного використання Інтернету шляхом боротьби з незаконним та шкідливим контентом у глобальних мережах, «Цифровий порядок денний для Європи», Комюніке ОЕСР щодо принципів розробки Інтернет-політики). Класифікуючою ознакою наступної категорії є заборона сексуальної експлуатації дітей та дитячої порнографії (Конвенція ООН з прав дитини та Факультативний протокол до неї від 2000 р., Лансаротська конвенція, Директива ЄС про

боротьбу з сексуальним насиллям та експлуатацією дітей, а також дитячою порнографією).

Окрему групу становлять також міжнародно-правові акти щодо використання ІКТ у цілях розвитку людства (Конвенція Тампере, Санкт-Петербурзька декларація держав-членів АТЕС «Забезпечення довіри та безпеки у використанні ІКТ для сприяння економічному росту та процвітання»). Самостійний предмет міжнародно-правового регулювання становлять також питання інтелектуальної власності (Спільна рекомендація ВОІВ щодо положень про захист знаків та інших прав промислової власності на позначення в Інтернет) [6; 15].

Важлива роль у розробці та прийнятті міжнародно-правових актів щодо інформаційної сфери, на наше переконання, відводиться тематичним і спеціальним доповідям, моніторинговим звітам тощо.

На рівні наднаціонального регулювання інформаційної сфери у кінці 1990-х років ХХ ст. саморегулювання було визнане ефективним засобом протидії незаконному та шкідливому контенту онлайн. У цілому доцільно виокремити такі здобутки: — *План дій ЄС щодо зміцнення безпечного використання Інтернету шляхом боротьби з незаконним та шкідливим контентом у глобальних мережах* 1999 р.; — ініціатива 1999 р. «*Електронна Європа — інформаційне суспільство для всіх*», — ініціатива і2010 «*Європейське інформаційне суспільство для росту та зайнятості (2005-2010)*»; — «*Цифровий порядок денний для Європи*» 2010 р., яким визначено напрямки розвитку ЄС на період до 2020 р. і т.д.

У рамках ЄС врегульовано значні питання інформаційних обмінів, насамперед, їх економічних аспектів.

Тоді як на у межах Ради Європи ці питання розглядаються крізь призму політичних аспектів, прав людини, розвитку і зміцнення демократії. Якщо європейські держави-члени Ради Європи ухвалюють документи загального характеру, то правотворчий процес ЄС зосереджений на розробці і прийнятті програм, ініціатив з питань комп'ютерної безпеки, інформаційного суспільства і т.д.

Висновки. На наше переконання, відмінними тенденціями правового регулювання об'єктів інформаційної сфери є тенденції сутнісного і предметно-функціонального характеру. Так, об'єкти інформаційної інфраструктури одночасно використовуються у різних просторових вимірах. Існуюча на глобальному рівні інформаційна інфраструктура складається із взаємопов'язаних інфраструктурних елементів на внутрішньодержавних і наднаціональному рівнях. Сама інформаційна сфера відзначається транскордонним характером тощо.

Функціональний аспект міжнародно-правового регулювання інформаційної сфери зумовлений здійсненням

регулятивного впливу, спрямованого на впорядкування міжнародних інформаційних відносин, свободи інформації, а саме можливості збирати, обмінюватись, поширювати і використовувати інформацію; інтегративної чи координуючої функції, метою якої є прийняття уніфікованих міжнародних стандартів в інформаційній сфері. З-поміж інших аспектів, вартих уваги подальших досліджень — забезпечення та охорона прав людини в інформаційній сфері, підтримання міжнародного інформаційного правопорядку та притягнення до відповідальності в кіберпросторі.

Розбіжності національно-правових підходів у регулюванні правовідносин в інформаційній сфері зумовлюють конфлікти юрисдикцій, прогалини і суперечності регламентації важливих об'єктів даної сфери. Важливо забезпечити взаємозв'язок внутрішньодержавної інформаційної інфраструктури із світовою (глобальною) інформаційною інфраструктурою, гармонізацію правового регулювання різних рівнів, з метою запобігання Інформаційним війнам та іншим конфліктам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Шемчук В.В. Проблеми концептуального визначення свободи інформації. *Верховенство права*. Кишинев, Молдова, 2019. №1.
2. Goldsmith J. Who controls the Internet: illusions of a borderless world. New York: Oxford University Press, 2006. 240 p.
3. Пазюк А.В. Міжнародно-правове регулювання інформаційної сфери (теоретичні і практичні аспекти): дис. ... д-ра юр. наук: 12.00.11 міжнародне право. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. 2016. — 467 с.
4. Jayasuriya K. Globalization, Law, and the Transformation of Sovereignty: The Emergence of Global Regulatory Governance. *Indiana Journal of Global Legal Studies*. Spring 1999. Vol. 6. Issue 2. Article 3. Pp. 425-455.
5. McCormick P. Private sector influence in the International Telecommunication Union. *The journal of policy, regulation and strategy for telecommunications, information, and media*. 2007. № 9. Pp. 70-80.
6. Кирилюк О.В. Міжнародно-правове забезпечення розвитку глобального інформаційного суспільства): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 — міжнародне право/ Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2016. 250 с.
7. Bellia P. Cyberlaw: Problems of Policy and Jurisprudence in the Information Age. West Group, 2007. 803 p.

8. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. Ст. 3103.
9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_043
10. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_015
11. Okinawa Charter on Global Information Society 2000. Okinawa Summit. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.ioc.u-tokyo.ac.jp/~worldjpn/documents/texts/summit/20000722.OIE.html>.
12. Communiqué on Principles for Internet Policy-Making 2011. OECD [Електронний ресурс] — Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. *Офіційний вісник України*. 2006. № 32. С. 270.
13. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних від 28 січня 1981 р. *Офіційний вісник України*. 2011. № 1. № 58, С. 701.
14. Декларація Комітету Міністрів Ради Європи «Про свободу вираження поглядів та інформації» від 29 квітня 1982 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_885
15. Кирилюк О.В., Пазюк А.В. Виклики національній безпеці в добу глобального інформаційного суспільства. *Українська Революція гідності, агресія РФ і міжнародне право*. Колективна монографія. — К.: «К.І.С.», 2014. — С. 837-838.
16. Камінська Н.В. Захист персональних даних: проблеми внутрішньо-державного, наднаціонального і міжнародно-правового регулювання. *Науковий вісник Нац. акад. внутр. справ*. 2015. №3. С. 106-114.
17. Кушнір І.В. Конституційне право особи на доступ до публічної інформації та його забезпечення Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 — конституційне право; муніципальне право. Націон. академія внутрішніх справ, Київ, 2018.

Шемчук В.

Тенденции и направления международно-правового регулирования информационной сферы.

Аннотация. В статье проанализировано состояние регулирования информационной сферы, в частности на международно-правовом уровне. Исходя из динамичного развития информационно-коммуникационных технологий, глобальных информационных сетей, расширяются возможности личности и государства, международных организаций и других субъектов в этой области. Это отображается в правотворческой и правоприменительной деятельности специально уполномоченных институций. На основе анализа универсальных и региональных международно-правовых актов определены основные характерные направления и тенденции такого регулирования, проблемы и перспективы развития и совершенствования.

Ключевые слова: информационная сфера, информационное общество, информационное пространство, информационная безопасность, международно-правовые акты, международно-правовые стандарты.

V. Schemtchuk

The trends and directions of international law regulation in information areas.

Summary. The article reveals analyses of regulation of information areas, in particular at the international legal level. In view of the dynamic development of the information and communication technologies, global information networks, the possibilities of the individual and the State, international organizations and other actors in this sphere. Is displayed in activity specifically authorized institutions. Based on analysis of universal and regional international-legal acts defined the main characteristic directions and trends of such regulation, problems and prospects of development and improvement.

Keywords: information field, information society, information space, information security, international legal acts, international legal standards.